

PIELIKUMS: VALDĪBAS VIEDOKLIS

Šis pielikums neietilpst ECRI analizē un priekšlikumos par situāciju Latvijā.

ECRI, pamatojoties uz valsti pa valstij procedūru, ziņojuma pirmā projekta tapšanas gaitā iesaistījās konfidenciālā dialogā ar Latvijas varas iestādēm. Daļu no varas iestāžu komentāriem ECRI ir ņēmusi vērā un iestrādājusi šī ziņojuma gala versijā (kurā, ja nav norādīts citādi, ņemti vērā tikai notikumi līdz 2011. gada 22. jūnijam, kad tika izskatīts ziņojuma pirmais projekts).

Pamatojoties uz Latvijas varas iestāžu lūgumu, ECRI ziņojuma pielikumā atspoguļoti šādi varas iestāžu paustie viedokļi.

**Latvijas valdības komentāri
par Eiropas Padomes Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (ECRI)
ceturto ziņojumu par Latviju**

I. Tiesību aktu esamība un ieviešana

Starptautisko tiesību dokumenti

3.punkts

Diskusijas par pārskatītās Eiropas Sociālās Hartas ratifikāciju norāda uz Latvijas vēlmi pievienoties šādiem Hartas pantiem: 1.-3.pantiem, 4. panta 2.-5.punktiem, 5-6.pantiem, 7.panta 1.-10.punktiem, 8.-11.pantiem, 12.panta 1.-2.punktiem, 13.-14.pantiem, 15.panta 1. un 2.punktiem, 16.pantam, 17.panta 1.punktam, 18.panta 1. un 4.punktiem, 19.panta 1.punktam un 4.-12. punktiem, 20.-22.pantiem, 24.-26.pantiem, 27.panta 1.-3.punktiem, 28.-29.pantiem, 31.panta 1.punktam.

6. un 7.punkts

Latvija atkārtoti norāda, ka tā dod priekšroku saistošajiem starptautiskajiem uzraudzības mehānismiem.

Krimināllikuma normas

10.punkts

Latvija uzskata, ka ECRI būtu jārespektē nacionālo iestāžu sniegtais paskaidrojums par nacionālo normu esamību un/vai interpretāciju. Arī starptautiskās tiesības neiet tik tālu, lai uzliktu valstīm par pienākumu izdalīt atbildību par kādu nodarījumu atsevišķā krimināllikuma pantā, bet aprobežojas ar pienākumu kriminalizēt, atstājot konkrētus pasākumus šī mērķa sasniegšanai valsts ziņā. Latvija atkārtoti vērs uzmanību, ka Krimināllikuma 78.pants jālasa kopā ar Krimināllikuma 20.pantu.

11.punkts

Krimināllikuma 78.pants paredz kriminālatbildību personai par darbību, kas apzināti vērsta uz nacionālā, etniskā vai rasu naida vai nesaticības izraisīšanu. Darbības nav uzskaitītas, taču formulējums " darbību, kas apzināti vērsta uz" ietver visas iespējamās darbības ar konkrētu nolūku, tostarp materiālu izstrāde, izplatīšana, iegūšana, pārvadāšana, uzglabāšana, kuri izraisa naidu etnisku, rasistisku vai citu iemeslu dēļ. Latvija uzskata, ka konkrētu darbību uzskaitījums nenodrošina tiesību normu elastību. Tāpēc likumdevējs izvēlējies tādu formulējumu, lai izvairītos no situācijām, kad tā vai cita darbība paliek ārpus saraksta.

Saskaņā ar Krimināllikuma 78.pantu par iepriekšējā rindkopā uzskaitītajām darbībām soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz 3 gadiem. Par tādām pašām darbībām, ja tās saistītas ar vardarbību, krāpšanu vai draudiem vai ja to izdarījusi personu grupa vai valsts amatpersona, vai uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) vai organizācijas atbildīgs darbinieks, vai ja tā izdarīta, izmantojot automatizētu datu apstrādes sistēmu, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

Par dalību grupā, kas veicina rasismu ar darbībām, kas izraisa naidu etnisku, rasistisku vai līdzīgu iemeslu dēļ, paredzēta kriminālatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 78.pantu - personu, kura veikusi darbību, kas apzināti vērsta uz nacionālā, etniskā vai rasu naida vai nesaticības izraisīšanu, ja to izdarījusi personu grupa, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

Par personu reliģisko jūtu aizskaršanu vai naida celšanu sakarā ar šo personu attieksmi pret reliģiju vai ateismu - sods paredzēts saskaņā ar Krimināllikuma 150.pantu, kas paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz četrdesmit minimālajām mēnešalgām. Par tādu pašu darbību, ja ar to radīts būtisks kaitējums vai ja tā saistīta ar vardarbību, krāpšanu vai draudiem, vai ja to izdarījusi personu grupa vai valsts amatpersona, vai uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) vai organizācijas atbildīgs darbinieks, vai ja tā izdarīta, izmantojot automatizētu datu apstrādes sistēmu, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz četriem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz astoņdesmit minimālajām mēnešalgām.

12.punkts

Kriminālatbildība par dalību grupā, kas veicina rasismu, paredzēta Krimināllikuma 78. pantā. Par darbību, kas apzināti vērsta uz nacionālā, etniskā vai rasu naida vai nesaticības izraisīšanu, ja to izdarījusi personu grupa, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem.

Civiltiesības un administratīvās tiesības

22.-23.punkts

Latvija nepiekrīt ECRI secinājumam, ka Latvijas civilais un administratīvais pretdiskriminācijas normatīvais regulējums ir nepietiekošs. Latvija ir izvēlējusies pieeju noteikt diskriminācijas aizliegumu visos nozares normatīvajos aktos. Lai arī tiesības saņemt kompensāciju par diskriminācijas aizlieguma pārkāpumu tieši nav noteiktas visos nozaru normatīvajos aktos, tiesības uz kompensāciju regulē vispārējie normatīvie akti. Civillikuma 1635.pants paredz, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Pie tam darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību. Civillikuma 1635.panta otrā daļa paredz, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 92.pants paredz, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Līdz ar to Latvijas tiesību sistēmā administratīvajās un civilajās tiesībās ir nostiprināts princips, ka par katru tiesību aizskārumu ir tiesības prasīt kompensāciju, tai skaitā, arī kompensāciju par morālo kaitējumu. Tas ir Latvijas tiesību sistēmas pamatprincips. Latvijas tiesību sistēmā ne vienmēr tiek tieši atrunāts, nosaucot katru

konkrēto tiesību aizskārumu veidu, kas dod tiesības prasīt kompensāciju. Tiesības uz kompensāciju izriet no vispārējiem normatīvajiem aktiem.

32. un 35.punkts

2010.gadā Tieslietu ministrija īstenoja informācijas kampaņu dažādības un pretdiskriminācijas veicināšanai „Esi iecietīgs!”, kuras laikā tika paredzēts uzņemt un pārraidīt sižetus valsts televīzijas pirmajā kanālā LVT1 un četrus lielāko Latvijas pilsētu sabiedriskā transporta pieturās izvietot tematiskus plakātus.

No 2009. - 2010.gadam tika veikti daudzi informācijas un izglītības pasākumi Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda un Eiropas Komisijas līdzfinansētu projektu „Latvija - vienlīdzība dažādībā” ietvaros. Projektu pasākumi ietvēra dažādus jautājumus, tai skaitā: mācības jaunažiem politiķiem par dažādības jautājumiem; etnisko NVO forumi par rasismu; romu diskrimināciju darba tirgū; multikulturālisma mācību un lekcijas skolotājiem par diskriminācijas novēršanu mācību programmās (vairāki skolu projekti); seminārus trešo valstu pilsoņiem par viņu tiesībām un pienākumiem Latvijā un Latvijas likumdošanu; profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas semināri valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, medicīnas un sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar imigrantiem un vizuālajām minoritātēm. Projektu ietvaros tika izstrādāti informatīvie un metodiskie materiāli, rokasgrāmatas un interneta resursi politiķiem, sociālajiem darbiniekiem, skolotājiem un valsts iestāžu darbiniekiem.

Latvijas Cilvēktiesību centrs un citas ievērojamas NVO ar Eiropas Komisijas finansiālu atbalstu izdevušas brošūras par dažādību medijos, iespējām saņemt atbalstu diskriminācijas gadījumos, tiesību aktu analīzi un pārskatus par praktiskiem policijas jautājumiem diskriminācijas gadījumos, rokasgrāmatu sociālajiem darbiniekiem un valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem par komunikāciju ar dažādiem klientiem.

Pretdiskriminācijas iestāde

38.punkts

Ziņojumā apskatītajā laikposmā Latvijai bija jāpārvar ļoti smags ekonomiskās krīzes posms, kas nozīmēja radikālu finansējuma samazinājumu publiskajā sektorā, un tādēļ visu valsts iestāžu budžetus vairākkārt samazināja. Kopējais Tiesībsarga biroja budžets tika samazināts par 57%, nevis par 68%, kā norādīts ziņojumā. Latvija apzinās, kā šāda samazināšana ietekmējusi Tiesībsarga institūciju, taču jāatzīmē, ka finansējums tika samazināts visām valsts institūcijām. Plānojot valsts budžetu 2012.gadam, tika paredzēti LVL 100 000 Tiesībsarga biroja kapacitātes stiprināšanai.

Valdības politika un integrācijas/pretdiskriminācijas programmas

48.punkts

2011.gada 1.septembra Valsts sekretāru sanāsmē tika izsludināts Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādņu projekts 2012.-2018.gadam (turpmāk - Pamatnostādnes). No 10.augusta līdz 19.septembrim notika pamatnostādņu projekta plaša sabiedriskā apspriešana dažādās sabiedrības grupās (mazākumtautības, vidusskolu vēstures skolotāji, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji, Latvijas valstspiederīgie ārzemēs, cilvēktiesību aktīvistu un NVO speciālisti) Rīgā un Latvijas reģionos.

Pamatnostādņu projektu apsprieda Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību ieviešanas uzraudzības komitejā (tam tika veltītas divas sanāksmes), Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas jautājumu konsultatīvajā padomē, kas izveidota pie Kultūras ministrijas (trīs sanāksmes) un Pilsoniskās sabiedrības komitejā (1 sanāksme). Tika saņemti un ņemti vērā dažādi ieteikumi no nevalstiskajām organizācijām, privātpersonām un valsts iestādēm. Pamatnostādņu projekts bija pieejams Kultūras ministrijas tīmekļa vietnē, kur ir pieejams arī sabiedriskās apspriešanas apkopojums. 2011.gada 11.oktobrī Pamatnostādnes apstiprināja Ministru Kabinets.

52.punkts

Pēc „Nacionālās programmas iecietības veicināšanai 2004.-2009.gadam” un Valsts programmas „Čigāni (romi) Latvijā 2007.-2009.gadam” darbības termiņa beigām aktualizētās prioritātes un uzdevumi tika integrēti Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas pamatnostādnes 2012.-2018.gadam, kas apstiprinātas Ministru kabineta 2011.gada 11.oktobra sēdē. Pamatnostādņu Rīcības plānā paredzēti īpaši uzdevumi un pasākumi, lai veicinātu romu izglītību un nodarbinātību, kā arī cīnītos pret romu diskrimināciju.

Nodarbinātība

59.punkts

Aktīvās nodarbinātības pasākumos un preventīvos bezdarba samazināšanas pasākumos, kas paredzēti bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautajām personām, tiek iesaistīti arī ārvalstnieki, ja vien to termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņš nebeidzas pirms plānotā pasākuma pēdējās dienas datuma.

II. Diskriminācija dažādās jomās

Nodarbinātība

62. un 66.punkts

Attiecībā uz šajā punktā pausto apgalvojumu, ka “Latvijas varasiestādes padarījušas ievērojami bargāku savu politiku valsts valodas lietošanas jautājumos, tostarp nodarbinātības jomā, neraugoties uz ECRI un citu starptautisku institūciju ieteikumiem prasīt obligātu valsts valodas lietojumu tikai gadījumos, kad tas skar likumīgas sabiedriskās intereses”, Latvija vēlas atkārtoti norādīt, ka visi attiecīgie noteikumi izdoti un pieņemti atbilstoši ECRI un citu starptautisku institūciju ieteikumiem un pienācīgi ievērojot likumīgas sabiedriskās intereses.

Turklāt, Latvija nepiekrīt šajā punktā izteiktajam apgalvojumam, ka valsts valodas politika “rada inkvizitorisku klimatu”. Valsts valodas politika, cita starpā, nodrošina valsts valodas lietošanas uzraudzību. Latvija uzskata, ka valsts valodas lietošanas uzraudzības nodēvēšana par “inkvizitoriska klimata radīšanu” ir pārspīlējums, kas neatspoguļo faktisko situāciju Latvijā; tāpēc būtu jāizvairās no šāda apgalvojuma lietošanas ziņojumā vai citur.

Latvija vēlas norādīt, ka Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādņu 2012.-2018.gadam Rīcības plāns paredz virkni pasākumu latviešu valodas popularizēšanai un valodas apmācības kursiem.

65.punkts

Vēlamies informēt, ka pēc Valsts valodas aģentūras un Latviešu valodas apguves valsts aģentūras reorganizācijas un šo abu iestāžu apvienošanas, 2009.gadā izveidojot Latviešu valodas aģentūru, tika saglabātas abu kādreiz patstāvīgo aģentūru funkcijas. No valsts budžeta finansējamo izglītības satura reformu īstenošanā, prioritāte bija atbalsts mazākumtautību izglītībai. Pamatskolas 4.-9.klasei tiek izstrādāti jauni mācību un metodiskie līdzekļi. Tika nodrošināti minimāli nepieciešamie materiāli valsts valodas apguvei pieaugušajiem: tika radīts elektroniskais latviešu valodas kurss¹, kā arī tika apmācīti bilingvālo mācību kursu multiplikatori (tālākizglītotāji) un pasniedzēji latviešu valodas kursiem pieaugušajiem. Latviešu valodas aģentūra nodrošina bezmaksas kursus mazākumtautību skolu skolotājiem (bilingvālo mācību pedagogu profesionālās kompetences pilnveide) un mazākumtautību skolu skolēnu vecākiem.

Latvija vēlas darīt zināmu, ka saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 3.pantu Nodarbinātības valsts aģentūra piedāvā latviešu valodas kursus kā vienu no aktīvās nodarbinātības pasākumiem. Nodarbinātības valsts aģentūra piedāvā latviešu valodas apguves kursus arī mūžizglītības programmas ietvaros.

Politisko tiesību izmantošana

68.punkts

Latvija ir pārliecināta, ka, lai pašvaldību vēlēšanās amatpersonas varētu efektīvi aizstāvēt savu vēlētajū un visu attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju intereses, ir īpaši svarīgi, ka viņi pārzinātu valsts valodu tādā līmenī, lai varētu sazināties ar citām vēlētajām amatpersonām un iedzīvotājiem. Pretējā gadījumā starptautisko spriedzi varētu veicināt arī vēlētu pašvaldības amatpersonu nespēja sazināties un pilnvērtīgi iesaistīties pašvaldības darbā.

Likumā piedāvātais mehānisms deputāta mandāta anulēšanai līdzsvaro svarīgas valsts un sabiedrības intereses ar indivīda fundamentālajām cilvēktiesībām.

Jāatzīmē, ka ziņojumā ECRI neprecīzi atsaucas uz Latviešu valodas aģentūras funkcijām. Latviešu valodas aģentūra ir atbildīga par valsts valodas politikas īstenošanu; tā nav iestāde, kas atbild par valsts valodas lietošanas uzraudzību. Latviešu valodas aģentūra nodrošina augsta līmeņa latviešu valodas kursus valsts un pašvaldību darbiniekiem, ja šim nolūkam ir piešķirti valsts un/vai pašvaldību līdzekļi. Latviešu valodas aģentūras funkcija nav pārbaudīt valsts valodas zināšanu atbilstību noteiktam līmenim, izsniedzot atbilstošu dokumentu (atbildīgā iestāde ir Valsts izglītības satura centrs), tā nepārbauda arī kādas personas valsts valodas lietojumu tādā apjomā, kāds normatīvajos aktos noteikts profesionālo un amata pienākumu pildīšanai (atbildīgā iestāde ir Valsts valodas centrs).

¹ Skatīt http://www.valoda.lv/Papildus_Materiali/eapmaciba2/default.htm

Izglītība

71. un 72.punkts

Lūdzu skatīt informāciju 65. punktā par Latviešu valodas aģentūras darbību, lai uzlabotu izglītību latviešu valodā.

Latvija vēlas norādīt, ka visi Eiropas Savienības struktūrfondu projektu ietvaros izstrādātie materiāli bez maksas nodrošināti skolām, kas realizē mazākumtautību programmas, kā arī skolām, kurās skolotāji strādā lingvistiski neviendabīgā vidē.

Latviešu valodas aģentūra sadarbojas ar Latvijas un ārvalstu universitātēm un tādā veidā veicina latviešu valodas kā otrās valodas un svešvalodas mācīšanas metodikas un divvalodīgas (bilingvālas) izglītības metodikas attīstību.

Jānorāda, ka kopš 2007.gada vidusskolēniem, kārtojot valsts centralizētos eksāmenus, ir dota izvēles iespēja atbildēt uz eksāmenu jautājumiem vai latviešu vai krievu valodā. Attiecībā uz izglītības kvalitāti jāatzīmē, ka izglītības reforma norit sekmīgi un sabiedrības attieksme pret reformu ir labvēlīga. Izglītības reformas ieviešana nav ietekmējusi izglītības kvalitāti mazākumtautību skolās. 2009./2010.mācību gads bija jau ceturtais gads, kad mazākumtautību skolu skolēni kārtoja eksāmenus atbilstoši 60/40 modelim.

Mazākumtautību skolu skolēnu rezultāti liecina, ka izglītības reforma nav atstājusi negatīvu ietekmi uz mazākumtautību skolu beidzēju sekmēm: piemēram, saskaņā ar datiem, mazākumtautību skolu absolventu rezultāti tādos sarežģītos priekšmetos kā bioloģija, ķīmija, fizika un matemātika ir pat labāki kā skolās ar latviešu mācību valodu.

Šie rezultāti sasniegti, neraugoties uz to, ka vairāk kā puse mazākumtautību skolu skolēnu gala eksāmenos izvēlējās sniegt atbildes latviešu valodā, proti, valodā, kas nav viņu dzimtā valoda. 2008./2009.mācību gadā 60% mazākumtautību skolēnu 12.klases centralizētajos eksāmenos par eksāmenu atbildes valodu izvēlējās latviešu valodu, un 40% - krievu valodu, bet 2009./2010.mācību gadā 72% mazākumtautību skolēnu centralizētajos eksāmenos atbildēja latviešu valodā, un 28% - krievu. EDSO Augstais komisārs mazākumtautību jautājumos Knuts Vollebeks, apmeklējams Latviju 2011.gada februārī, atzinīgi novērtēja Latvijas progresu sabiedrības integrācijas jomā un atzīmēja veiksmīgas izglītības reformas svarīgo lomu šajā pozitīvajā attīstībā.

Latvija ir pārliecināta, ka valsts atbalsts izglītības reformai ir mērķtiecīgs un efektīvs, par ko liecina skolēnu sekmes centralizētajos eksāmenos, kā arī Latviešu valodas aģentūras sociolingvistisko pētījumu rezultāti².

73.punkts

Demogrāfisku iemeslu dēļ skolās samazinās skolēnu skaits. Tādēļ, lai optimizētu izglītības sistēmu ekonomiskās krīzes apstākļos, tika ieviests princips „nauda seko skolēnam”. Piemērojot šo principu, daļu izglītības iestāžu reorganizēja vai dažkārt pat slēdza. Jāatzīmē, ka skolas ar bilingvālās izglītības programmām un skolas ar latviešu mācību valodu tiek nodrošinātas vienādā līmenī, tomēr vienlaikus, īstenojot

² Skat. http://www.valoda.lv/Petijumi/Petijumi/mid_509

principu „nauda seko skolēnam”, vairākas pašvaldības finansējot piešķir priekšrocības mazākumtautību mācību iestādēm.

76.punkts

Attiecībā uz 33.atsauci, kas ievietota zem šī ziņojuma punkta, Latvija vēlas norādīt, ka Izglītības un zinātnes ministrijas Konsultatīvās padomes mazākumtautību izglītības jautājumos locekļi pārstāv visas mazākumtautības, kuru valodās tiek īstenotas valsts finansētas vidējās izglītības mazākumtautību mācību programmas - krievu, poļu, ebreju, ukraiņu, igauņu, lietuviešu, čigānu (romu) un baltkrievu. Konsultatīvās padomes locekļus darbam padomē izvirza izglītības iestādes, nevalstiskās organizācijas, universitātes, iestādes un asociācijas.

IV. Viedokļu, sabiedriskā diskursa un mediju klimats

Viedokļu un sabiedriskā diskursa klimats

86. un 87.punkts

Latvija neatbalsta abu šajā punktā minēto piemēru kvalificēšanu kā ‘incidentus’, jo šo terminu parasti lieto, lai apzīmētu notikumus, kas saistīti ar sabiedriskās kārtības traucēšanu. Dīvos minētajos gadījumos tas nav noticis.

Latvija arī vēlas atkārtoti atzīmēt, ka tā ir demokrātiska valsts ar Satversmē nostiprinātām visu brīvību garantijām. Latvijai nav pieņemama nekāda totalitāra ideoloģija, un Latvija vienmēr nosodījusi un nosodīs nacisma un komunisma noziegumus, un Holokaustu, kuriem nav un nevar būt noilguma. Pretēji dažu radikālu grupējumu interpretācijai, 16.marts nebūt nav svētku diena; tā ir diena, kad bijušie kareivji privāti pulcējas piemiņas sietos, kas veltīti viņu kritušajiem cīņu biedriem. Eiropas Cilvēktiesību konvencija visiem paredz tiesības piedalīties miermīlīgās sapulcēs, un šie sieti notiek demokrātiskā un miermīlīgā gaisotnē, neraugoties uz atsevišķu nelielu radikālu grupējumu mēģinājumiem izmantot šo dienu saviem politiskajiem mērķiem un lai stiprinātu savu politisko kapitālu.

Latvija uzskata, ka jārespektē tiesas neatkarība un Satversmē nostiprinātās cilvēktiesības, taču iecietība un vārda brīvība nevar attiekties uz nacisma propagandu. Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 29.jūnija spriedumu tika apmierināts pieteikums par sapulces, gājiena vai piketa rīkošanu. Šādu pasākumu organizēšanu reglamentē likums „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem”. Saskaņā ar šī likuma 3.panta otro daļu, pulcēšanās tiesību izmantošanu nedrīkst pakļaut nekādiem ierobežojumiem, izņemot tos, kas ir noteikti ar likumu un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts un sabiedrības drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus, aizsargātu sabiedrības veselību un tikumību, kā arī citu cilvēku tiesības un brīvības.

Saskaņā ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 29.jūnija spriedumu, minētais pasākums nevar tikt uzskatīts par nacistiskās Vācijas režīma slavināšanu vai nacistu īstenotās okupācijas atzīmēšanu. Norādām, ka saskaņā ar APL 103.pantu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

Tiesa administratīvajā procesā noskaidro, vai administratīvais akts un iestādes faktiskā rīcība atbilst APL noteikumiem un citām tiesību normām; vai tiesību normas un publisko tiesību līgums dod administratīvajā procesa dalībniekam noteiktas tiesības vai uzliek pienākumus, kā arī publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību un izpildes pareizību.

Latvijas valdība norāda, ka tiesa, pieņemot lēmumu, ar to nepauž savu viedokli par pasākumu, kā arī neveic vēsturisko notikumu analīzi, bet gan pārbauda pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

Pirms plānotās pasākuma norises Ministru prezidents un ārlietu ministrs atkārtoti uzsvēra, ka nacismam nav attaisnojuma un tā noziegumi pret cilvēci ir sāpīgi vēl šodien.

Latvija arī vēlas norādīt, ka šī pasākuma rīkotājs nepārstāv nevienu organizāciju un nav nevienas kustības vadītājs un viņa personiskie izteikumi nekādā ziņā neatspoguļo vispārējo Latvijas sabiedrības viedokli.

V. Neaizsargātās/mērķgrupas

Nacionālās un etniskās minoritātes

96.punkts

2011.gada maijā Kultūras ministrija atjaunoja Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību ieviešanas uzraudzības komiteju, ko 2006.gadā izveidoja pie Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta un kas pēc tam 2009. un 2010.gadā darbojās pie Tieslietu ministrijas. 2011.gada laikā ir notikušas divas komitejas sanāksmes.

98.punkts

Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu nacionālajiem un reģionālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem jānodrošina, lai raidījumi valsts valodā aizņemtu vismaz 65 procentus no raidlaika.

Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.-2018.gadam paredz veicināt raidījumu izveidi mazākumtautībām un imigrantiem un sadarboties ar mazākumtautību žurnālistiem. Mērķis ir ievērot mazākumtautību grupu vajadzības, veidojot raidījumus raidorganizāciju kanāliem.

Romi

107.punkts

Latvija norāda, ka Latvijā nepastāv atsevišķas romu klases, tomēr dažās skolās ir integrētās klases, kur romu bērni mācās kopā ar citas nacionālās izcelsmes bērniem.

Šajā punktā sniegts nepareizs skolotāju palīgu ar romu izcelsmi sistēmas apraksts. Astoņi no 20 skolotāju palīgiem-romiem, ko apmācīja 2007./2008. un 2008./2009.mācību gadā programmas „Čigāni (romi) Latvijā” 2007.-2009.gadam Rīcības plāna ietvaros, strādāja reģionu skolās. Arī 2009./2010.mācību gadā tika

nodarbināti astoņi skolotāju palīgi; divi no tiem saņēma darba samaksu no pašvaldības budžeta, bet seši valsts budžeta.

109.punkts

Dažās vidusskolās ar romu tautības skolotāju palīgu palīdzību tiek nodrošināta iespēja romu bērniem iepazīties ar savu dzimto valodu. Pieejamas arī dažas neformālas ārpusklases nodarbības par romu kultūru un tradīcijām.

111.punkts

2011. gadā Ventspilī un Jūrmalā sākās divi Eiropas Sociālā fonda finansēti projekti romu sociālās rehabilitācijas jomā. Projektu mērķis ir izstrādāt un ieviest īpašas sociālās rehabilitācijas programmas, kā arī veicināt to romu jauniešu nodarbinātību, kuriem ir nepietiekama izglītība.

114.punkts

Visas tiesībsargājošās iestādes Latvijā, tostarp Valsts Policija, pilnībā nosoda jebkuru rasu profilēšanas [profilu veidošanu pēc rases] formu. Likums par policiju un Valsts policijas darbinieka profesionālās ētikas un uzvedības kodekss aizliedz profilu veidošanu pēc rases. Ir izveidota un nepārtraukti tiek uzlabota kontroles un informēšanas sistēma, lai novērstu jebkādu iecietību pret profilu veidošanu pēc rases. Pārskata periodā Valsts Policijai nav saņēmusi sūdzības par rasu profilēšanu, ko būtu veikuši policisti. Jebkurā gadījumā romiem ir pieejama iespēja bez maksas vērsties ar sūdzību Tiesībsarga birojā, kas arī tiek bieži izmantota.

Ebreju kopienas

116.punkts

Lūdzu skatīt informāciju 87.punktā.

Pretstatā šajā punktā apgalvotajam, Latvijā nekad nav notikuši pasākumi nacistu leģiona piemiņai.

117.punkts

Savukārt, Andra Grūtupa grāmata 'Beilisāde' ir vēsturisks atskats uz Beilisa lietu un tās analīze no juridiskā viedokļa. Jāatzīmē, ka grāmata neizraisīja Latvijas ebreju kopienas oficiālu reakciju. Turklāt grāmatas tapšanā kā konsultante bija iesaistīta juriste no Izraēlas.

118.punkts

Kopš neatkarības atjaunošanas 1991.gadā Latvija ar vislielāko politisko atbildību risinājusi jautājumu par Otrā pasaules kara laikā un pēc tā konfiscētā un nacionalizētā nekustamā īpašuma, tostarp ar Holokaustu saistīta konfiscētā īpašuma, restitūciju tā likumīgajiem īpašniekiem. Latvijas likumdošana īpašumtiesību atjaunošanas jomā ir viena no visliberālākajām Centrāleiropā un Austrumeiropā. Latvijā izveidota tiesiskā bāze nekustamā īpašuma tiesību atjaunošanai, neraugoties uz kādreizējā īpašnieka vai īpašnieka mantinieka pašreizējo pilsonību un dzīvesvietu. Pašreiz Latvija atrodas šī procesa pēdējā un vissarežģītākajā - bezmantinieka

kopīpašuma restitūcijas posmā.

Ārzemnieki un personas bez Latvijas pilsonības

Latvija vērs uzmanību, ka šī apakšsadaļa ziņojuma tekstā (un satura rādītājā) ir lieka, jo tā tiek prezentēta kā apakšsadaļa līdzās citām apakšsadaļām par neaizsargātām/mērķgrupām, lai gan zem tās netiek sniegta nekāda informācija.

“Nepilsoņi”

121.punkts

Trīs pastāvīgi naturalizācijas zināšanu pārbaudes komisijas [centri] darbojas Rīgā, Liepājā un Daugavpilī; komisiju izbraukuma sēdes notiek arī Jēkabpilī, Valmierā un Ventspilī. Tātad naturalizācijas pretendentiem ir iespēja kārtot naturalizācijas pārbaudes sešās pilsētās.

124. punkts

Latvija vēlas norādīt, ka Latvijas Tiesībsargs savā 2008.gada atzinumā par atšķirībām starp pilsoņu un nepilsoņu tiesībām ir apliecinājis, ka ierobežojumi nepilsoņu tiesībās uz darbu valsts sektorā ir pamatoti un samērīgi. Tiesībsargs atzinīgi novērtējis uzlabojumus, kas pēdējos gados veikti šīs jomas nacionālajos tiesību aktos. Attiecībā uz tiesībām strādāt noteiktās profesijās privātajā sektorā, Tiesībsargs secināja, ka tikai piecās profesijās nepilsoņu tiesību ierobežojumi nav samērojami ar paredzēto mērķi.

Tālāk, Tiesībsargs secinājis, ka valsts mērķis ir samazināt nepilsoņu skaitu un, piemērojot šo politiku, valsts netiecas sapludināt abus statusus (pilsoņu un nepilsoņu) un pielīdzināt tos piešķirto tiesību ziņā; valsts nolūks drīzāk ir motivēt iedzīvotājus iegūt pilsonību, kas dotu tiem visaptverošu tiesisku saikni ar valsti un plašāku tiesību un pienākumu loku.

Latvija vēlas norādīt, ka Tiesībsarga viedoklī paustais jautājumā par nepilsoņu tiesībām ieņemt noteiktas profesijas nav kopējais valsts viedoklis un tam nevar viennozīmīgi piekrist.

Atbilstoši minētajam uzsveram, ka Latvijas tiesību normas neparedz personu bez Latvijas pilsonības pilnīgu atstumšanu no valsts sfēras, bet ierobežo šīs personas tikai attiecībā uz darbu valsts civildienestā, speciālajā civildienestā, tiesā, prokuratūrā, valsts drošības sistēmā un zemessardzē. Nepilsoņiem uzlikto ierobežojumu tiesiskums nodarbinātības jomā un tiesībās piedalīties noteikta veida uzņēmējdarbībā vērtējams, nošķirot publisko (valsts) un privāto sektoru.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Advokatūras likuma 5.pantu zvērināti advokāti ir tiesu sistēmai piederīgas personas, savukārt tiesu vara ir valsts varas sastāvdaļa. Uzskatām, ka būtībā šajās tiesību jomās valstij ir pienākums garantēt vienlīdzīgu attieksmi neatkarīgi no personas pilsonības, izņemot gadījumus, ja atšķirīga attieksme ir noteikta ar likumu, tai ir leģitīms mērķis un tā ir samērīga. Nosakot pilsonības prasību zvērinātiem advokātiem, likumdevējs šādu prasību ir uzskatījis par samērīgu un nepieciešamu. Pilsonības prasības noteikšana zvērinātam advokātam ir pamatota, jo zvērinātam advokātam, īpaši kriminālprocesā, valsts ir noteikusi ekskluzīvas tiesības būt par personas tiesību valsts garantētu aizstāvi.

Vēlamies vērst uzmanību, ka valsts mērķis, kas izriet arī no starptautiskajām tiesībām, ir samazināt personu bez pilsonības un arī nepilsoņu skaitu. Tādēļ valsts politika nolūkā veicināt naturalizāciju un nepilsoņu skaita samazināšanu ir legītīma. Tā kā nepilsoņu statuss nav Latvijas pilsonības paveids, tad, izvēloties šo politiku, valsts mērķis nav pilsoņa un nepilsoņa statusa saplūšana tos maksimāli pielīdzinot savās tiesībās, bet gan personu motivēšana iegūt pilntiesīga pilsoņa statusu. Latvija ir veikusi virkni pasākumu, kas atvieglo pilsonības iegūšanu, kas attiecīgi dod iespēju strādāt profesijās, kurām ir noteikta pilsonības prasība.

Turklāt, ES dalībvalstu pilsoņiem, kuri ieguvuši advokāta kvalifikāciju kādā no ES dalībvalstīm, kā arī ārvalstu advokātiem Latvijā ir ļauts praktizēt saskaņā ar LR saistošiem starptautiskajiem līgumiem par juridisko palīdzību, izpildot LR Advokatūras likumā noteiktos nosacījumus.

Saskaņā ar Valsts civildienesta likumu valsts ierēdņiem, tostarp Valsts policijas darbiniekiem, jābūt Latvijas pilsoņiem. Ievērojot, ka daudzos gadījumos Pašvaldību policijas uzdevumi pārklājas ar Valsts Policijas uzdevumiem, bija nepieciešams attiecīgi grozīt Valsts policijas likumu, lai novērstu nepilnības tiesību aktos un to piemērošanā.

126.-128.punkts

Latvijas nostāja jautājumā par nepilsoņu tiesībām vēlēt vietējo pašvaldību līmenī paliek nemainīga: vēlēšanu tiesības ir neatņemama pilsonības sastāvdaļa. Latvijas integrācijas politikas galvenais mērķis ir veicināt naturalizāciju un palielināt pilntiesīgu pilsoņu skaitu, nevis nepilsoņu skaitu, kuriem ir daudzas tiesības. Piešķirot nepilsoņiem vēlēšanu tiesības pašvaldībās, tiktu nelabvēlīgi ietekmēta valsts integrācijas politikas ieviešana un samazinātos nepilsoņu motivācija naturalizēties un tādējādi integrēties.

129.-132.punkts

Latvija vēlas norādīt, ka Līguma par sadarbību sociālās drošības jomā (spēkā no 1999.gada 11.jūnija) ar Ukrainu rezultātā Andrejevas kundzes pensija par attiecīgo posmu tika pārrēķināta, ieskaitot pensiju par uzkrāto darba stāžu Ukrainā laika posmā no 1973.-1981.gadam. Šobrīd spēkā ir stājies Līgums par sadarbību sociālās drošības jomā ar Krievijas Federāciju. Latvija vēlas norādīt, ka divpusējo līgumu nozīmīgumu sociālās drošības jomā ir atzinusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa *Andrejeva pret Latviju* spriedumā.

Veidu, kādā īstenot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, tiesa atstāj pašas atbildētājas valsts ziņā, norādot, ka valsts ir brīva izvēlēties, kādā veidā tā īsteno sprieduma izpildi Konvencijas 46.panta ieviešanai, nodrošinot, ka izvēlētais veids atbilst tiesas spriedumā paustajiem secinājumiem. Tiesa arī atzina, ka ņemot vērā noslēgto divpusējo Līgumu par sadarbību sociālās drošības jomā starp Krievijas Federāciju un Latvijas Republiku, tai nav jānorāda konkrēts sprieduma efektīvas izpildes veids šajā individuālajā lietā.

Migranti

140. un 141.punkts

Valsts apmaksāti sociālie un veselības aizsardzības pakalpojumi parasti ir pieejami pastāvīgajiem iedzīvotājiem; tomēr ir izņēmumi, proti, attiecībā uz personām ar alternatīvo statusu un viņu ģimenes locekļiem gadījumos, kas paredzēti Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā. Cilvēku tirdzniecības upurim, kas nav Eiropas Savienības pilsonis, ir tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju Par cilvēku tirdzniecības upura uzturēšanos Latvijas Republikā likumā paredzētajos gadījumos.

Latvijā valsts veselības apdrošināšanas politika attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem ar derīgām uzturēšanās atļaujām. Gadījumā, ja trešo valstu valstspiederīgais ar atbildīgo iestāžu izdotu termiņuzturēšanās atļauju nekvalificējas kā:

- 1) ģimenes loceklis saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK;
- 2) pētnieks saskaņā ar Padomes Direktīvu 2005/71/EK (2005. gada 12. oktobris) par īpašu procedūru trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanai zinātniskās pētniecības nolūkos;
- 3) persona, kas nelikumīgi uzturas dalībvalstī, gaidot izraidīšanas lēmumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK (2008.gada 16.decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi;
- 4) trešo valstu valstspiederīgais, kas uzturas valstī augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos kā ES zilās kartes turētājs, vai viņa ģimenes loceklis saskaņā ar Padomes Direktīvu 2009/50/EK (2009.gada 25.maijs) par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos.

Šim trešo valstu valstspiederīgajam vajadzīga veselības apdrošināšanas polise visiem riskiem, kas parasti tiek segti [uzturēšanās valsts] valstspiederīgajiem. Nav tiesību aktu, kas ierobežotu veselības apdrošināšanas polises pirkšanu tikai no Latvijā dibinātiem uzņēmumiem. Personai ir tiesības pirkt veselības apdrošināšanu ikvienā citā valstī, arī savā izcelsmes valstī.

Trešo valstu pilsoņiem, kas saņēmuši pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ir pieejami visi valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi neatkarīgi no viņa nodokļu iemaksām.

143.-144.punkts

Latvijas valsts nevar (un nedrīkst) prasīt zāļu ražotājiem nodrošināt informāciju krievu valodā. Jautājums par tulkojumiem citās valodās (lielākoties-igauņu un lietuviešu) saistīts ar farmācijas uzņēmumu interesēm veidot vienotu Baltijas valstu tirgum paredzētu produkciju. Tomēr Latvijas varasiestādēm nav informācijas, ka

kāda persona nesaņemt vai tā tiktu kavēta saņemt veselības aprūpes pakalpojumus vai informāciju par veselības aprūpi tāpēc, ka šī persona nerunā vai nesaprot latviski.

Kā paredzēts Pacientu tiesību likumā, nodrošinot pacienta tiesības, aizliegta atšķirīga attieksme atkarībā no personas rases, etniskās izcelsmes, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, invaliditātes, veselības stāvokļa, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa vai citiem apstākļiem (tostarp atšķirīgas attieksmes aizliegums attiecībā uz pacienta tiesībām saņemt informāciju par veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas iespējām un veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas kārtību).

Personām, kas saskaņā ar Maksātnespējas likumu ir atzītas par maksātnespējīgām, neatliekamās veselības aprūpes pakalpojumus sniedz bez maksas.

146.punkts

Jānorāda, ka Latvijas Imigrācijas likumā ir iekļauts visaptverošs to kritēriju saraksts, kuriem atbilstošu ārzemnieku var iekļaut To ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijā Republikā aizliegta. Tas var notikt gadījumos, ja:

- 1) kompetentām valsts iestādēm ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks darbojas pretvalstiskā vai noziedzīgā organizācijā vai ir tās biedrs;
- 2) kompetentām valsts iestādēm ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai vai, ierodoties Latvijā, var traucēt pirmstiesas izmeklēšanu vai tiesībaizsardzības iestāžu darbu noziedzīga nodarījuma atklāšanā;
- 3) kompetentām valsts iestādēm ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks izdarījis vai plāno izdarīt smagu vai sevišķi smagu noziegumu;
- 4) ārzemnieks izdarījis noziegumu pret cilvēci, starptautisku vai kara noziegumu vai piedalījies masu represijās, ja tas konstatēts ar tiesas spriedumu;
- 5) kompetentas ārvalsts iestādes sniegušas informāciju, kas liedz ārzemniekam ieceļot un uzturēties Latvijā Republikā;
- 6) ārzemnieka ieceļošana un uzturēšanās Latvijā Republikā nav vēlama citu iemeslu dēļ, pamatojoties uz kompetentu valsts iestāžu sniegto atzinumu;
- 7) ārzemnieks notiesāts par Latvijā Republikā izdarītu noziedzīgu nodarījumu, par kuru ir paredzēta brīvības atņemšana vismaz uz vienu gadu.

Ja ārzemnieks ir Latvijā Republikai nevēlama persona (*persona non grata*), par viņa iekļaušanu sarakstā lemj ārlietu ministrs.

Attiecībā uz tiesībām apstrīdēt lēmumus par piespiedu izraidīšanu, Imigrācijas likuma 50.pants paredz tiesības apstrīdēt gan izbraukšanas rīkojumu, gan lēmumu par piespiedu izraidīšanu, tostarp tajā ietvertu ieceļošanas aizliegumu. Vispirms lēmumus septiņu dienu laikā pēc to stāšanās spēkā var apstrīdēt pie Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vadītāja, un tad lēmuma izpilde tiek uz laiku atlikta. Tālāk lēmumu var pārsūdzēt, iesniedzot attiecīgu pieteikumu administratīvajā tiesā. Pieteikuma

iesniegšana tiesā neaptur lēmuma darbību. Tomēr, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 22.nodaļu, ārzemnieks var lūgt tiesu veikt pagaidu pasākumus.

147.punkts

Attiecībā uz ziņojumā minēto afrikāņu izcelsmes personu, kuras pieteikums piešķirt patvērumu ir ticis noraidīts, Latvija vēlas informēt, ka šī persona vēl nav atklājusi savu patieso identitāti un tās juridiskais statuss vēl nav noteikts, kaut arī šis cilvēks ir aizturēts un uzturas labdarības misijā. Sociālā palīdzība šim cilvēkam ir pieejama un tiek sniegta bez jebkādiem jautājumiem un kavēšanās.

Bēgļi un patvēruma meklētāji

156. un 157.punkts

Latvija atzīmē, ka atteikums piešķirt patvērumu, ja attiecīgā persona rada draudus valsts drošībai, pilnībā atbilst 1951.gada Konvencijas par bēgļu statusu 1(F) pantam un no tā izrietošai praksei.³ Tas nenonāk pretrunā ar ECRI ziņojuma 72.atsaucē minētajām 2003.gada UNHCR Vadlīnijām par starptautisko aizsardzību, HRC/GOP/03/05 (sk. Vadlīniju 14.-17.paragrāfu).

159. un 160. punkts

Latvija atzīmē, ka statistikas dati par patvēruma meklētājiem, tostarp, par patvēruma pieteikumiem, kas iesniegti uz robežas, tiek apkopoti un publiskoti Valsts Robežsardzes gada pārskatos⁴. Šādu informāciju katru gadu sniedz arī Eurostatam un ANO Augstajam komisāram bēgļu jautājumos.

Turklāt ir pieejami detalizēti dati par lēmumiem, kas attiecas uz patvēruma meklēšanu.

Gads	Patvēruma pieteikumi	Bēgļa statuss	Alternatīvais statuss	Atsauktie patvēruma pieteikumi	Noraidītie pieteikumi (galējs lēmums)	Pārsūdzēti pirmās instances noraidošie lēmumi	Pirmās instances lēmumi, kas nav pārsūdzēti
2008	51	2	1	7	21	13	8
2009	52	5	5	9	16	12	4
2010	61	7	18	8	27	16	11

Visām personām, arī patvēruma meklētājiem, kas ierodas pie robežas, Valsts robežsardze nodrošina pieeju vajadzīgajai informācijai par patvēruma meklēšanas kārtību. Latvija norāda, ka ECRI savā ziņojumā nespēja definēt, kādi konkrēti jautājumi vai parametri būtu jāiekļauj statistikā par patvēruma iesniegumiem uz robežas un tiem sekojošo apelāciju skaitu.

³Skat. Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, HCR/IP/4/Eng/REV.1 Reedited, Geneva, January 1992.

⁴ Skat. <http://www.rs.gov.lv/index.php?top=0&id=904>.

161. un 162.punkts

Valsts robežsardze rīko īpašas mācības Valsts robežsardzes darbiniekiem, kas strādā ar patvēruma lietām. Šīs mācības organizē kā lomu spēli, kas ataino reālas situācijas, lai uzlabotu Valsts robežsardzes darbinieku praktiskās zināšanas, tostarp par tiesībām un pienākumiem, kas saistīti ar patvēruma meklētāja statusu. Visos robežšķērsošanas punktos ir dažādas brošūras un bukleti, lai iespējamiem patvēruma meklētājiem būtu plaši pieejama informācija par patvēruma procedūru.

163. un 164.punkts

Saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem, Valsts robežsardze nodrošina patvēruma procedūru regulējošo tiesību aktu, tostarp tiesas lēmumu, tulkošanu patvēruma meklētājiem saprotamās valodās. Gadījumos, kad nepietiek ar arābu valodā runājošu personu starpniecību, tiek iesaistītas oficiālas tulkošanas aģentūras. Jāatzīmē, ka visa nepieciešamā informācija tiek tulkota pietiekamā apjomā.

167.- 170.punkts

Saskaņā ar Ārstniecības likumu bēgļiem un personām, kam piešķirts alternatīvais statuss (papildu aizsardzība) ir tādas pašas tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, tostarp valsts apmaksātus pakalpojumus, kā valsts iedzīvotājiem.

Lai gan Latvijas iestādes atzīst, ka valsts apmaksātu primāro veselības aprūpi un neatliekamās palīdzības pakalpojumu loku varētu paplašināt, jāatzīmē, ka šāds solis ir atkarīgs no valsts budžeta iespējām un šim nolūkam novirzītajiem finanšu līdzekļiem, un ir paredzams, ka valsts apmaksāta primārā veselības aprūpe tiks paplašināta, tiklīdz būs pieejams vajadzīgais finansējums.

Latvija vēlas atzīmēt, ka Daugavpils tiesu iestādēm tikusi nodrošināta īpaša apmācība un tās ir gatavas strādāt ar patvēruma meklētāju lietām.

VI. Tiesībsargājošo iestāžu darbinieku uzvedība

176.punkts

Valsts policija turpina strādāt, informējot par rasistiskas vardarbības un rasu diskriminācijas novēršanu un apkarošanu. Valsts Policijas koledža apmāca policijas darbiniekus gan vispārējās programmas, gan profesionālās kvalifikācijas celšanas plāna ietvaros, cita starpā piedāvājot kursu "Naida noziegumi un to juridiskie un psiholoģiskie aspekti". Valsts policija sadarbojas ar Starptautiskās Migrācijas organizācijas biroju Rīgā, policijas darbinieku apmācības procesa ietvaros, lai uzlabotu policijas darbu ar trešo valstu pilsoņiem un novērstu diskrimināciju un rasismu. Policijas darbinieku apmācība tiek veikta arī sadarbībā ar Latvijas Cilvēktiesību centru.

177. -178.punkts

Lūdzu skatīt 114.punktā sniegto informāciju.

Likuma par policiju 5.pants (darba organizācija un policijas darbības principi) cita starpā noteic, ka policija aizsargā personu tiesības un likumīgās intereses, neraugoties uz viņu pilsonību, sociālo, ekonomisko un citu statusu, rasi un tautību,

dzimumu un vecumu, izglītību un valodu, attieksmi pret reliģiju, politisko un citu pārliecību. Turklāt, Valsts policijas darbinieka profesionālās ētikas un uzvedības kodekss noteic, ka policijas darbinieks, veicot savus dienesta pienākumus, nodrošina katras personas cilvēktiesību ievērošanu, neskatoties uz personas tautību, rasi, dzimumu, valodu, reliģiju, politisko vai kādu citu pārliecību, vecumu, izglītību, sociālo stāvokli. Šo normu pārkāpumu uzraudzību un izmeklēšanu veic reģionālo policijas pārvalžu personāla vadības nodaļu darbinieki un Valsts policijas Iekšējās drošības birojs.

Latvijas varasiestādes neatbalsta tādas datu un statistikas vākšanas sistēmas ieviešanu, kas reģistrētu darbā pieņemto Valsts policijas darbinieku nacionālo/etnisko izcelsmi, jo prasību deklarēt savu nacionālo/etnisko izcelsmi var interpretēt kā attiecīgas personas diskriminēšanas draudus. Latvijas policijas dienests ir atvērts ikvienam pretendentam, kas atbilst likumā noteiktām prasībām.

VII. Rasisma un rasu diskriminācijas uzraudzība

182. - 184.punkts

Latvijas varasiestādes ņem vērā ECRI rekomendācijas par informācijas detalizācijas līmeni Darbaspēka apsekojumā attiecībā uz specifiskām iedzīvotāju grupām. Tomēr ir nepieciešams ņemt vērā, ka no statistikas prakses un kvalitātes standartu viedokļa izlases apsekojumos, kāds ir Darbaspēka apsekojums, ne vienmēr iespējams iegūt pietiekami labu specifisku iedzīvotāju grupu pārstāvniecību apsekojuma rezultātos. Turklāt ES regulās, kas nosaka Darbaspēka apsekojumā iekļaujamās tēmas, nav iekļauti mērķa mainīgie, kam nav tieša sakara ar darba tirgu.

Attiecībā uz 2011.gada Tautas skaitīšanu Latvija vēlas informēt, ka pašlaik ir pabeigti sagataves darbi, ir apsektas personas un šobrīd tiek veikts iegūto datu apkopojums, līdz ar to jautājums par papildus mērķa mainīgo iekļaušanu tās programmā var tikt izskatīts tikai saistībā ar nākamo tautas skaitīšanu.